

Zakres materiału nauczania GEOGRAFII
dla klas stacjonarnych i zaocznych
klasa 3 semestr 5
4-letniego liceum ogólnokształcącego
Zakres rozszerzony

Obowiązujący podręcznik: Geografia 3.

Podręcznik dla szkół ponadpodstawowych. Zakres rozszerzony.

Autor: Piotr Ciesielski

Wydawnictwo: Operon 2021

| Dział | Temat | Cele ogólne |
|---|---|---|
| ZRÓŻNICOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO POLSKI | Położenie i obszar Polski. Regiony fizycznogeograficzne | Zdający: <ul style="list-style-type: none">– rozumie pojęcie regionu fizycznogeograficznego– wskazuje na mapie fizycznej Polski najważniejsze regiony fizycznogeograficzne– charakteryzuje położenie geograficzne Polski– podaje przyrodnicze i gospodarcze konsekwencje położenia geograficznego Polski |
| | Budowa geologiczna Polski. Rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce. | Zdający: <ul style="list-style-type: none">– analizuje położenie Polski na tle wielkich struktur geologicznych Europy– wskazuje na mapie Polski główne jednostki geologiczne– wyjaśnia związek między budową geologiczną a cechami ukształtowania terenu– omawia najważniejsze wydarzenia, które miały miejsce w przeszłości geologicznej na obszarze dzisiejszej Polski– wyjaśnia, kiedy i w jaki sposób powstały na obszarze Polski surowce mineralne– wskazuje na mapie miejsca występowania surowców mineralnych w Polsce |

| | | |
|--|---|---|
| | | <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zmiany wielkości wydobycia surowców mineralnych w Polsce – ocenia perspektywy wydobycia poszczególnych surowców w Polsce, uwzględniając kryteria przyrodnicze i gospodarcze |
| | Ukształtowanie powierzchni Polski. Złodowacenia. | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje najważniejsze cechy ukształtowania powierzchni Polski – wskazuje na mapie fizycznej Polski najwyżej i najniżej położone punkty oraz pasy rzeźby Polski – charakteryzuje pasy rzeźby w Polsce – wymienia regiony fizycznogeograficzne na obszarze poszczególnych pasów rzeźby – podaje konsekwencje przyrodnicze i gospodarcze ukształtowania powierzchni Polski |
| | Klimat Polski. | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje najważniejsze czynniki kształtujące klimat w Polsce – wyjaśnia wpływ różnych mas powietrza na pogodę w Polsce – charakteryzuje przestrzenne zróżnicowanie elementów klimatu Polski – dostrzega konsekwencje warunków klimatycznych dla życia i gospodarowania człowieka – opisuje współczesne zmiany klimatu w Polsce |
| | Zasoby wodne Polski. Sieć rzeczna. | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje sieć hydrograficzną Polski, – charakteryzuje reżimy rzeczne rzek w Polsce – podaje przyczyny występowania powodzi w Polsce – ocenia zasoby wodne Polski – wskazuje obszary niedoboru wody w Polsce i wyjaśnia ich przyczyny – proponuje działania ograniczające deficyt wód |
| | Jeziora w Polsce. Wody podziemne. | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Polski obszary o największej jeziorności – wyjaśnia zróżnicowanie jeziorności na terenie kraju – porównuje typy jezior występujących w Polsce – wskazuje na mapie największe sztuczne zbiorniki wodne – wymienia korzyści płynące z budowy sztucznych zbiorników wodnych |

| | | |
|--|---|---|
| | | <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje przestrzenne zróżnicowanie funkcji sztucznych zbiorników wodnych w Polsce – omawia występowanie i wykorzystanie wód mineralnych i geotermalnych w Polsce – wskazuje na mapie największe obszary bagienne w Polsce i dostrzega ich wartość przyrodniczą |
| | Gleby i roślinność w Polsce. | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zróżnicowanie gleb w Polsce – ocenia przydatność gleb w Polsce dla rolnictwa – wskazuje na zagrożenia dla gleb w Polsce – omawia zmiany lesistości w Polsce – charakteryzuje zróżnicowanie gatunkowe lasów w Polsce – wskazuje na mapie Polski najważniejsze kompleksy leśne |
| | Środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego. | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie najważniejsze zatoki, cieśniny i wyspy Morza Bałtyckiego – omawia najważniejsze cechy przyrodnicze Morza Bałtyckiego (zasolenie i temperatura wód, głębokość, pływy i falowanie) – charakteryzuje organizmy żyjące w Morzu Bałtyckim |
| ZWIĄZKI MIĘDZY ELEMENTAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO | GEOGRAFIA REGIONALNA POLSKI Rzeźba pobraża Bałtyku i Żuławy Wiślane. | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie pobraża oraz Żuławy Wiślane – rozpoznaje na fotografiach wybrzeże niskie i wysokie – porównuje cechy wybrzeża niskiego i wysokiego i wyjaśnia ich genezę – charakteryzuje środowisko przyrodnicze Żuław Wiślanych – omawia relacje człowiek – środowisko przyrodnicze na terenie Żuław Wiślanych |
| | Rzeźba młodoglacjalna i staroglacjalna pojezierzy i nizin. | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie regiony fizycznogeograficzne pasa pojezierzy i nizin środkowopolskich – wyjaśnia powstanie rzeźby młodoglacjalnej i wymienia jej cechy – rozpoznaje na fotografiach krajobraz młodoglacjalny oraz typowe formy terenu – rozumie związek między rzeźbotwórczą działalnością lądolodu |

| | | |
|--|--|--|
| | | <p>a występowaniem jezior</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia powstanie rzeźby staroglacjalnej – porównuje rzeźbę młodo- i staroglacjalną |
| | <p>Wpływ budowy geologicznej na środowisko przyrodnicze wyżyn.</p> | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie regiony fizycznogeograficzne pasa wyżyn i Góry Świętokrzyskie – charakteryzuje środowisko przyrodnicze Wyżyny Śląskiej, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Wyżyny Kieleckiej, Wyżyny Lubelskiej i Gór Świętokrzyskich – przedstawia wpływ skał węglanowych i lessowych na rzeźbę terenu wyżyn |
| | <p>Charakterystyka środowiska przyrodniczego Sudetów, Beskidów i Bieszczad.</p> | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie pasma Sudetów, Beskidów – porównuje budowę i rzeźbę terenu wybranych pasm Sudetów i Beskidów oraz Bieszczad – definiuje pojęcia: <i>flisz karpacki</i>, <i>powierzchnia zrównania</i>, <i>połoniny</i> – charakteryzuje pozostałe cechy środowiska przyrodniczego Sudetów i Beskidów, Bieszczad |
| | <p>Środowisko przyrodnicze Tatr Zachodnich i Wysokich.</p> | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia budowę geologiczną Tatr – porównuje rzeźbę terenu Tatr Zachodnich i Wysokich – wskazuje charakterystyczne cechy klimatu Tatr – charakteryzuje piętra roślinności w Tatrach |
| | <p>Stan i ochrona środowiska przyrodniczego w Polsce.</p> | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje źródła najważniejszych zagrożeń środowiska przyrodniczego – ocenia stan środowiska przyrodniczego w kraju i własnym regionie przy wykorzystaniu narzędzi geoinformacyjnych – proponuje działania prowadzące do zmniejszenia problemu smogu – zna różne strategie ochrony przyrody – wymienia prawne formy ochrony przyrody w Polsce i podaje ich przykłady we własnym regionie – wskazuje na mapie parki narodowe |

